

Forbes

TREĆA GODINA MANDATA VLADE

ČLANSTVO U EU
TU SMO, ALI
NE ZNAMO
KAKO DALJE

*HRVATSKA SE FORMALNO UKLOPILA U
INSTITUCIJE EUROPSKE UNIJE, ALI GOSPODARSKI
JE NA ZAČELJU. ČLANSTVO NIJE USPJELA
ISKORISTITI KAO EKONOMSKI POTICAJ*

PIŠE AUGUSTIN PALOKAJ

FOTOGRAFIJE WWW.EU.COMMISSION.EU

U novoj Europskoj komisiji, pod vodstvom Jean-Claudea Junckera, među povjerenicima je i Neven Mimica, sada zadužen za pomoć EU zemljama u razvoju

Europska unija priviknula se na Hrvatsku kao najnoviju članicu i mnogima u Bruxellesu čini se kao da je tu već godinama. Više od 500 hrvatskih državljana sada radi u institucijama EU, glavne rasprave u Europskom parlamentu i neke konferencije za medije prevode se uživo i na hrvatski jezik i on se u Bruxellesu sve više čuje i izvan europskih institucija. Neven Mimica dobio je pun petogodišnji mandat kao hrvatski član Europske komisije.

Hrvatska ima svoje predstavnike i na Europskom sudu, Europskom revizorskom sudu te 11 zastupnika u Europskom parlamentu. U prvoj godini članstva dvoje je hrvatskih kandidata uspjelo dobiti ugledne funkcije veleposlanika EU, Hidajet Bišćević u Turkmenistanu, a Romana Vlahutin u Albaniji. Diplomati iz stalnog predstavništva Hrvatske u EU uklopili su se u strukture Vijeća u radnim tijelima te, po ovlastima najvažnije institucije Europske unije.

I iz Zagreba gotovo na dnevnoj bazi dolaze ministri i drugi službenici hrvatske Vlade. Raste i broj predstavnika gradova i regija, a sve su češći i posjeti poslovnih ljudi. Bruxelles polako postaje drugi hrvatski glavni grad. Više ne postoje odnosi između "njih" i "nas", a i hrvatski su novinari sve manje suočeni s pitanjima tipa "što oni kažu za nas". Baš kao i za prijašnjih proširenja EU, nakon što neka država postane članica, ona je sve manje predmet, a sve više ravnopravni subjekt kreiranja i vođenja europske politike. Tako se sada uvažavaju hrvatska stajališta o nekim pitanjima, poput proširenja ili politike EU prema zapadnom Balkanu, a druge države u temama od zajedničkog interesa usuglašavaju svoje stavove i s Hrvatskom.

Hrvatska se, procjenjuju u Bruxellesu, relativno brzo uspjela uklopiti u Uniju kao nova članica. Međutim, postoji i ona manje uspješna slika početka njezina članstva u EU. Hrvatska nije uspjela u dovoljnoj mjeri iskoristiti

Andrej Plenković, zastupnik u Europskom parlamentu, vodi odbor za vanjsku politiku i šef je delegacije za odnose s Ukrajinom

AFP PHOTO / VASILY MAXIMOV

članstvo kao poticaj za gospodarski rast i privlačenje stranih investicija. Nažalost, negativni trend gospodarskog pada se nastavlja.

Na samom početku članstva Hrvatska je ušla u postupak prekomjernog deficita, a procjenjuje se da iz njega neće izaći još tri godine. Europska komisija utvrdila je u Hrvatskoj i postojeće prekomjernih makroekonomskih neravnoteža.

Tijekom posljednje četiri godine negativne gospodarske prognoze Komisije za Hrvatsku redovito su se pokazivale kao preoptimistične, pa bi Hrvatska i ovu godinu, šestu zaredom, trebala završiti u recesiji, a iduće bi mogla imati simboličan rast, koji će, ako ga i bude, vjerojatno biti najmanji u EU.

Bez članstva u Europskoj uniji, u kojoj je trenutno na začelju, Hrvatska bi danas bila u još nezavidnijoj gospodarskoj situaciji

S obzirom na duljinu pristupnog procesa, koji je od aplikacije do članstva trajao punih deset godina, Hrvatska se nije dovoljno dobro pripremila za članstvo, te je i to, slažu se naši sugovornici u Bruxellesu, jedan od razloga zbog kojih prvu godinu članstva nismo iskoristili bolje. To se prije svega odnosi na spremnost za korištenje europskih fondova. Iako Vlada uporno ponavlja da je Hrvatska relativno dobro obavila sve što je trebala te da ni u čemu ne kasni kad je riječ o korištenju fondova, Europska je komisija u posljednjem izvješću o mjerama za suzbijanje pretjeranih makroekonomskih neravnoteža ustvrdila da postoje "duboki nedostaci" u strateškim pripremama Hrvatske za korištenje strukturnih fondova Unije.

Bez obzira na činjenicu da je Hrvatska u svojoj prvoj godini članstva po gospodarskim trendovima na samom začelju EU, bez njega bi vjerojatno bila u još gore stanju. Zato sada i u EU kažu da se treba više potruditi kako bi se pametno iskoristilo fondove za razdoblje od 2014. do 2020. godine, a Hrvatskoj je za razne projekte na raspolaganju gotovo 12 milijardi eura.

Prvu godinu članstva obilježio je i

neslavni sukob hrvatske Vlade s Europskom komisijom zbog izmjena zakona o primjeni europskog uhidbenog naloga. Hrvatska je tu izmjeru usvojila samo nekoliko dana prije članstva i to je poljuljalo povjerenje u odnosi- ma hrvatske Vlade i nekih krugova u EU, ali i važnim državama članicama. Vlada se pritom pravdala i pozivala na ravnopravnost svih članica u primjeni tog europskog zakona, no Bruxellesu i Berlinu to nije zvučalo uvjerljivo, a Europska komisija imala je drukčije tumačenje. Bilo je čak i verbalnih prepućavanja u kojima su predstavnici Komisije optuživali hrvatsku vlast da štiti pripadnike komunističke obavještajne službe, misleći na Josipa Perkovića, koji su pod optužbama u Njemačkoj zbog sumnje da su imali ulogu u likvidacijama disidenata. Na kraju je Hrvatska prihvatila tumačenje Europske komisije i sukob je okončan.

S druge strane, Europska komisija, i starije države članice, zadovoljne su nastavkom borbe protiv korupcije u Hrvatskoj jer naponi u tom smjeru nisu prestali nakon ulaska u EU, što se dogodilo u nekima od zemalja koje su u EU ušle prije nas. Zbog toga su Bugarska i Rumunjska, iako su ušle u Uniju šest i pol godina prije Hrvatske, još pod nadzornim mehanizmima Europske komisije u području unutarnjih poslova i pravosuđa.

U strukturama EU postoji nekoliko funkcija za koje države članice nominiraju svoje predstavnike koji nakon toga postaju visoki dužnosnici

europskih institucija. Najuglednija među njima jest pozicija člana Europske komisije. Neven Mimica, koji je prije ulaska Hrvatske u EU bio potpredsjednik Vlade, u posljednjoj je godini mandata Joséa Manuela Barrosa bio povjerenik zadužen za zaštitu potrošača. Taj dio mandata odradio je pristojno, ali prilično suzdržano. No, u završnoj se godini mandata ionako ne donose važne odluke niti predstavljaju nove inicijative.

Prevladava ocjena da se Hrvatska nije dovoljno pripremila za članstvo u EU, pa prvu godinu nismo dobro iskoristili

Sada, u Komisiji pod vodstvom Jean-Claudea Junckera, Mimica je povjerenik za međunarodnu suradnju i razvoj. U tom će svojstvu biti znatno prisutniji na međunarodnoj sceni vanjskopolitičkog aspekta tog resora. Budući da je Juncker drukčije strukturirao Komisiju, Mimica će usko surađivati s potpredsjednikom i visokom predstavnicom za vanjsku politiku i sigurnost Federicom Mogherini. Zbog jačanja uloge potpredsjednika, diplomati za Junckera kažu da je bez promjene europskih ugovora u Komisiji uspio uvesti povjerenike prvog i drugog reda. Mimica će i dalje, uz to što je

povjerenik za međunarodnu suradnju i razvoj, biti i hrvatski član Komisije s jednakim pravom glasa kao i svi drugi. Sljedećih pet godina bit će predstavnik EU u državama u razvoju i koordinator Unijine pomoći za te zemlje, što znači i najviše novca u svijetu u tu svrhu. Po prirodi svoje sadašnje funkcije i resora, u kojem zapravo nema posla s državom iz koje dolazi, Mimica će sada biti više na putu nego u svojem uredu.

Druge vidljive pozicije hrvatskih predstavnika u institucijama EU su one u Europskom parlamentu. Kao relativno mala država sa samo 12 zastupnika, Hrvatska je u njemu dobila važne funkcije. Andrej Plenković iz HDZ-a potpredsjednik je jednog od najvažnijih parlamentarnih odbora, onog za vanjsku politiku, a usto i šef delegacije za odnose s Ukrajinom, koji su u ovom trenutku jedna od važnijih tema kojima se EU bavi. Tonino Picula iz SDP-a šef je delegacije za odnose s Bosnom i Hercegovinom te Kosovom, dvjema državama regije koje su Europskoj uniji izuzetno važne. I drugi zastupnici iz Hrvatske uspjeli su dobiti mjesta u važnim parlamentarnim odborima te su vrlo aktivni u radu.

Kako je Hrvatska ušla sama u EU, taj čin nije izazvao značajne promjene ni u EU ni u zemlji, a s obzirom na to da je Unija negativno raspoložena prema daljnjem proširenju, mnogi se i u Bruxellesu slažu da smo uhvatili zadnji vlak za članstvo. Proširenja neće biti barem još pet godina, što je sada i službeni stav Europske komisije.